

Світлана ДВОРЯНЧИКОВА,
Наталія ГУДКОВА

Застосування інтерактивних методів
у навчанні студентів-нефілологів
англійської та російської мов
як іноземних

Постановка проблеми. Світове співтовариство, яке надстрімко розвивається в мінливих геополітичних і економічних умовах, постійно формує інтелектуальні запити й виклики для науково-педагогічних співробітників сучасних ЗВО, перед якими безперервно постають завдання, що постійно модифікуються й ускладнюються. Під впливом науково-технічного прогресу стратегія поведінки індивідумів і соціуму зазнає трансформації практично у всіх царинах. Вочевидь, зазначені реалії не можуть не позначатися й на пізнавальній активності в широкому розумінні, і зрештою – відносно вивчення іноземних мов взагалі та англійської і російської мови як іноземних зокрема. Викладачі сприймають як суб'єкт, котрий усебічно сприяє студентам під час процесу навчання і самонавчання, стимулює

їхню активність і спрямовує до міжкультурної освіти протягом життя. Об'єктивні потреби вимагають пошуку нових методів і підходів у лінгводидактиці, які були б спроможні й обумовити успішність навчання, і розвивати його мотиваційну складову. Специфіка вивчення російської й англійської мов як іноземних визначає антропоцентричний підхід, оскільки в ході опанування дисциплінами відбувається засвоєння не тільки певних лексико-граматичних та інших знань, а й набуття навичок і умінь відповідно до оволодіння видами мовленнєвої діяльності (читанням, письмом, аудіюванням, говорінням), оскільки філолог, на думку дослідниць Г.К. Іхсангалієвої та Ж.С. Нуржанової, «мусить актуалізувати лінгводидактичний інноваційний потенціал, впроваджувати в навчальну практику найефективніші методики й технології і творчо розвивати акумульований теоретичний і практичний досвід викладання дисципліни» [7]. Протягом останнього десятиліття застосування інтерактивних методів не виходить зі сфери наукового інтересу дослідників [наприклад, 2, 8, 9, 10]. Усім вищезгаданим зумовлюється актуальність і перспективність предмета нашого студіювання.

Мета і завдання статті. Мета статті – висвітлити тенденції, особливості й потенціал деяких використаних нами механізмів і прийомів інтерактивних методів у практиці викладання англійської та РМІ студентам-нефілологам. Задекларована мета поступово розкривається наступним чином: 1) представлення різних типів завдань, що реалізують розглянутий метод; 2) розширення уявлення про роль інтерактивних методів в процесі навчання англійської та російської мов як **іноземних**. Ми вдаємося до емпіричних та інтерпретаційних методів дослідження, а також використовуємо педагогічний експеримент.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розробка інтерактивних занять вимагає значних інтелектуальних, адаптаційних і часових витрат викладача, оскільки за збереження кінцевої мети й основного змісту освітнього процесу необхідно створювати умови для невимушеного (але в той самий час ретельно продуманого і майстерно керованого педагогом) діалогу, що базується на взаєморозумінні та співдії всіх учасників групи. Серед методів інтерактивного навчання традиційно виокремлюють такі: інтерактивні ігри, робота в парах і групах, «мозковий штурм», загальна дискусія, проектування, семінари, словесні асоціації, можливості взаємного навчання тощо [6]. Останні

дослідження та наукові розвідки, присвячені аналізу реалізації інтерактивної моделі навчання в освітньому процесі, свідчать про те, що найбільш ефективними інтерактивними методами навчання іноземним мовам є метод проблемного викладу, метод проєктів, метод аналізу ситуацій (case-study), метод пилки (jigsaw), методи мозкового штурму та критичного мислення, метод сінквейну, ділові та рольові ігри, метод шести капелюхів мислення (six thinking hats), метод блиц-опитування [5]. Закордонні методисти віддають перевагу таким інтерактивним технікам навчання, як Brainstorming-various techniques (мозковий штурм у різних варіаціях), Think, pair, and share (цей метод можна представити у вигляді логічного ланцюга «я → пара → група», або «монолог → діалог → дискусія»), Buzz session (неформальна бесіда), Incident process (аналіз ситуації), Q&A session (питання-відповіді) [1]. Застосування таких методів інтерактивного навчання можливе на різних етапах вивчення російської та англійської мов за умови належної попередньої підготовки викладача до цього виду діяльності: відбору тематичного та лексичного матеріалу, ретельного лінгвопедагогічного конструювання системи навчальних вправ, розробці низки домашніх завдань.

Так, наприклад, психологічно комфортна для студентської аудиторії тема блоку занять з використанням інтерактивних методів навчання «Подорожі» найбільш вивчається на основному етапі навчання. Проте, як ми визначили раніше, спостерігаючи за опануванням української та російської як мовами навчання студентами з Китаю, адаптований матеріал може вводитися регульовано й на елементарному етапі, і за умови залучення мови-посередника [4]. Запропонована тема викликає цікавість і сприяє поліпшенню відповідних навичок задля комунікування в умовах мовного середовища, оскільки знайомить студентів з необхідними посильними і співвимірними їхньому рівню володіння мовою лексико-граматичними моделями. Інсценування, моделювання, рольові вправи та ігри, розгортання ситуацій як типи різноманітних завдань, що виконуються в межах теми, зумовлюють активізацію навичок і умінь породження різних видів монологічних висловлювань та їх трансформацію в діалог.

Підібраний матеріал спонукає іноземних студентів до подальшого живого спілкування з носіями російської мови за заявленою темою заняття, удосконалюються навички комунікативної компетенції учнів в області говоріння (сприйняття і породження мови). Вирішення

комплексних завдань сприяє розвитку творчих здібностей студентів, згуртування групи як колективу.

Підготовчий етап є багатокомпонентним та передбачає не тільки повідомлення теми заняття, визначення завдань, сюжету ділової гри з постановкою комунікативної задачі й розподілом ролей, але і попередні заходи, що охоплюють і роботу над необхідним лексичним і граматичним матеріалом, і читання і прослуховування діалогів-кліше, і перегляд фотографій і слайдів, і проведення віртуальних і традиційних екскурсій містом.

Таким чином, наприклад, студентам можуть бути запропоновані моделі *где вы были-бывали-побывали*, повідомлені граматичні норми щодо вживання дієслів *быть-бывают-побывать*, після чого слід приступити до виконання практичних вправ, під час роботи над якими потрібно відповідати на питання і використовувати впроваджуваний матеріал.

Повторюваний і новий лексико-граматичний матеріал залежно від рівня мовленнєвої компетентності студентів може містити в собі, приміром, назви сезонів, місяців і конструкції з прислівниками та змінюваними словами в формі місцевого відмінка (*зимой, летом, в декабре, в прошлом году, на этой неделе*), назви країн, національностей та мов, лексику, необхідну для опису пам'яток, вираження суб'єктивного враження від побаченого (*кому нравится (понравилось) что*), синонімічні групи й антонімічні пари (*большая или маленькая площадь, красивый, прекрасный, замечательный, великолепный* тощо).

Під час основного змістовного етапу заняття студенти доводять до автоматизму вживання лексичних і граматичних моделей з теми, залучають їх до структури різноманітних текстів, закріплюють навички вживання мовних кліше, розвивають вміння усного діалогічного й монологічного підготовленого та спонтанного мовлення.

Наприклад, учням можна запропонувати взяти участь у груповій грі, підбираючи якомога більше прикметників до іменника (*улица, площадь, музей, мост*).

Потім студенти роздивляються фотографії пам'яток міста, в якому вони вчаться, і складають діалоги за зразком, відпрацьовуючи вже згадані мовленнєві моделі (- *Что это? - Это площадь. - Какая это площадь (улица, набережная)? - Какой это район (музей)? - Что это за памятник? - Это памятник Тарасу Шевченко. - Где она (он) находится?; - Я предлагаю совершить экскурсию по городу. - Что это? - Какая это площадь (улица, набережная)? - Какой это район (музей)? - Что это за*

памятник? - Где она (он) находится? - Где ты хочешь побывать? - Что мы посетим (посмотрим)? - Какие у тебя вопросы? - Что где строится, что планируется? - Что где сносится? - Что где реставрируется? - Что мы сегодня будем осматривать?; - Вы были когда-нибудь в Карнатах? - К сожалению, нет. - Стоит побывать, там очень красивые места; - Я слышал, вы собираетесь в Одессу? - Да, я там ни разу не был. Я хочу там побывать. - В Одессе можно хорошо отдохнуть. Там красивая природа, есть интересные места).

Після вдалого виконання передуючих завдань викладач може запропонувати учням розповісти про те, що їм найбільше сподобалося під час нещодавньої екскурсії містом, якими пам'ятками відомі їхні рідні міста. Студенти читають діалоги й міні-тексти, висловлюють свої міркування щодо прочитаного, складають та розігрують діалоги («Покажи другу город», «Маршрут нашего путешествия»), використовуючи опорну лексику (наприклад, *маршрут, выбирать-выбрать маршрут, поездка (по стране, за границу, в Одессу), путешествие (по стране, в Италию), совершить путешествие-путешествовать, круиз по Средиземному морю, тур, туристическое агентство, турист, осматривать достопримечательности, памятник, церковь, мечеть, площадь, бульвар, проспект).*

Наприкінці заняття доречно підвести підсумки й оцінити роботу студентів згідно з затвердженими критеріями. Таким чином, оцінюється читання, говоріння (моделювання мовленнєвих інтенцій, усне монологічне і діалогічне висловлювання (діалог-повідомлення), епізоди усного мовлення (за запропонованими комунікативними ситуаціями)). Наш досвід свідчить про ефективність паралельного протоколювання вдосконалення комунікаційних навичок студентів на практичних заняттях з англійської та російської як іноземної з використанням інтерактивних методів навчання для корекції планів занять і подальшого використання матеріалів у науково-дослідних роботах. Особлива увага приділяється таким маркерам, як успішне включення студентів в діалог і вміння його завершити, швидкість реагування на репліки співрозмовника, використання мовленнєвих кліше, граматично правильне конструювання речень, самостійність у виконанні завдань і обранні стратегій спілкування.

Доволі ефективним та універсальним методом, який застосовується на практиці під час навчання студентів іноземним мовам, зокрема англійської, є інтерактивний метод сінквейну (від. англ. *cinquain* – віршована форма з п'яти рядків, що виникла в США

на початку ХХ століття під впливом японської поезії; у подальшому ця форма стала використовуватися в дидактичних цілях як ефективний метод розвитку образної мови, що дозволяє швидко отримати результат). Студентам пропонується за 5–10 хвилин підібрати певну кількість лексичних одиниць, розподіливши їх між п'ятьма рядками: 1) перший рядок – позначення теми за допомогою одного слова (один іменник); 2) другий рядок – опис теми (два прикметника); 3) третій рядок – опис дій, які можуть відбуватися у рамках запропонованої теми (три дієслова); 4) четвертий рядок – складання фрази з чотирьох слів, яка виражає відношення до теми (різні частини мови); 5) п'ятий рядок – підбір синоніму (одне слово). Студенти моделюють сінквейни, обмінюються ними з іншими студентами та вирішують, який із варіантів найбільш вдалий з точки зору відповідності складових сінквейну запропонованій темі. Так, за темою «Travelling» студенти можуть запропонувати наступні приклади сінквейнів: I. 1) travelling; 2) awesome, exciting; 3) to enjoy, to fun, to swim; 4) relax and do nothing; 5) wandering. II. 1) travelling; 2) unforgettable, relaxing; 3) to dream, to fly, to move; 4) unusual places to stay; 5) voyage. Універсальність методу сінквейну полягає в тому, що він спрямований на збагачення та активізацію словникового запасу під час вивчення будь-якого тематичного блоку.

Заслуговує на особливу увагу використання інтерактивної технології мозкового штурму (brainstorming) у поєднанні з методом проектування. Оскільки підготовка фахівців в немовних вузах полягає в формуванні комунікативних умінь, які дозволили б здійснювати професійні контакти іноземною мовою в різних сферах і ситуаціях, можна запропонувати студентам будь-якої спеціалізації висловити свої ідеї на тему «*What is necessary to do to set up your own business?*», які записуються на дошці викладачем. Метод мозкового штурму передбачає можливість подальшого розвитку ідей, тому на наступному етапі роботи студенти обирають декілька ідей з усіх запропонованих, наводячи аргументи на користь найкращої з них. Після цього академічна група ділиться на команди, які за певний проміжок часу мають розробити проект-план щодо відкриття нового бізнесу, спираючись на висловлені раніше ідеї. При цьому важливо, щоб при обговоренні студенти говорили іноземною мовою. На заключному етапі кожна з команд представляє свій розроблений бізнес-план. Слід відзначити, що робота в командах може вестися у різних режимах: після попереднього обговорення загальної ідеї

команда може розділити завдання на кілька частин відповідно до кількості членів в команді, і кожен учасник розроблятиме свою частину; інша команда може працювати над своїм бізнес-планом спільно, розподіливши ролі таким чином, що один студент писатиме, другий – шукатиме слово в словнику, третій – виконуватиме свою певну функціональну роль. Обговорення має вестися, здебільшого, англійською мовою, хоча, в залежності від рівня володіння іноземною мовою, може проходити у змішаному форматі. Важливо, що презентація бізнес-плану має бути представлена англійською мовою. Досвід впровадження цього виду діяльності у навчальний процес показує, що на етапі мозкового штурму не всі студенти виявляють активність, але на етапі командної роботи кожен студент виконує свою комунікативну задачу, усвідомлюючи, що він, як і будь-який інший член команди, несе відповідальність за загальний результат.

Командна робота – важливий елемент для успіху будь-якої діяльності. Навчання іноземної мови, засноване на технології «Group Story», має на меті активізацію колективної навчально-пізнавальної діяльності студентів. Сутність цього інтерактивного методу полягає в тому, що академічна група студентів розбивається на кілька підгруп (команд). Кожна команда отримує лист паперу, на якому написано перше речення – початок майбутньої групової розповіді. За певний проміжок часу, відведений викладачем, команди мають дописати одне речення до розповіді, а потім по сигналу передати лист наступній команді. Отримані групові історії зачитуються, та шляхом відкритого голосування обираються кращі з них.

До інтерактивних прийомів, що допомагають структурувати як колективну, так і особисту розумову діяльність, відноситься метод шести капелюхів мислення (The six thinking hats). Цей метод сприяє розвитку гнучкості розуму та креативності. Група студентів ділиться на п'ять підгруп, кожна з яких отримує роздатковий матеріал з описом англійською мовою методу та ситуації для обговорення. У роздатковому матеріалі розписані метафоричні значення капелюхів різного кольору: білий капелюх – це факти та цифри; чорний капелюх – критична оцінка ситуації, негативні сторони явищ, песимістичне ставлення до подій; жовтий капелюх – позитивний настрій, пошук достоїнств та переваг, оптимістичні прогнози; червоний капелюх – почуття, емоції, інтуїції; зелений капелюх – генерація нових ідей, творчість та креативність; синій капелюх – управління процесом шляхом формулювання ідей, підсумковий аналіз. Методом

жеребкування кожній команді видається один з п'яти головних уборів, а шостий капелюх синього кольору вирішується віддати студенту з просунутим рівнем володіння мовою або, як альтернативний варіант, викладачеві. Якщо для обговорення залучається викладач, то «між студентом і викладачем виникають суб'єктно-суб'єктні відносини, у рамках яких студент виступає самостійною рівноправною одиницею спілкування» [3]. На наступному етапі студенти розглядають запропоновану викладачем ситуацію з різних сторін, виконуючи різні ролі в залежності від кольору капелюха, який вони поетапно змінюють на капелюх іншого кольору. Процес обговорення проходить у режимі розробки ідеї всіма учасниками підгруп, один з яких письмово фіксує іноземною мовою результати обговорення. У разі необхідності викладач дає консультації. Процес презентації результатів роботи організований за принципом зміни капелюхів: спочатку всі команди представляють свою роботу в рамках білого капелюха, потім зеленого, синього, червоного, жовтого. Далі команди оцінюють відповіді інших команд та вирішують, в кого найбільш вдало вийшло подивитися на запропоновану ситуацію крізь призму того чи іншого капелюха.

Метод шести капелюхів може бути успішно використаний при роботі з текстом, граматичними явищами, при обговоренні актуальних проблем різного рівня суспільної значимості. Так, можна організувати дискусію на тему «Education in Ukraine». Разом з капелюхом певного кольору групи студентів отримують питання орієнтовного характеру: білий капелюх має позначку «Information» та містить питання *What levels does the education system in Ukraine include?*; чорний капелюх с позначкою «Criticism» пропонує відповісти на питання *What are the disadvantages of the education system in Ukraine?*; жовтий капелюх «Positiveness» спонукає студентів розглянути питання *What are the benefits of the education system in Ukraine?*; червоний капелюх «Feelings and emotions» передбачає обговорення проблеми *What is your attitude to the education system in Ukraine?*; зелений капелюх під назвою «Creation» пропонує відповісти на питання *What can we change in the Ukrainian education system to improve it?*; власник синього капелюху «Control» відповідатиме на питання *What conclusions can be drawn from the discussion?* та підводить підсумки. Використання макетів капелюхів вносить елемент гри, в яку з задоволенням включаються студенти. Досвід розгляду однієї й тієї ж проблеми з різних сторін, безсумнівно, сприяє не тільки розвитку здатності висловлювати

власні думки іноземною мовою, а також розвитку критичного мислення, комунікативних та когнітивних здібностей студентів.

Висновки. Таким чином, застосування інтерактивних методів у практиці навчання англійської і російської мов як іноземних дозволяє розширювати активний словниковий запас інофонів-нефілологів новою лексикою та мовленнєвими моделями з тем занять, забезпечує засвоєння і поліпшення правил мовленнєвої поведінки в різних модельованих (побутових, професійних або академічних) ситуаціях. Окрім зазначеного, досліджувана навчальна стратегія зумовлює панування комфортної доброзичливої атмосфери на заняттях з мов серед іноземних та вітчизняних здобувачів освіти, підвищує загальний рівень задоволеності результатами навчання мов, а також позитивно відбивається на якійс складовій освіти і позиції ЗВО в міжнародному співробітництві.

References:

1. Interactive Teaching Styles Used in the Classroom // The Room 241 Team. Concordia University–Portland [Electronic Resource]. – Retrived from : <https://education.cu-portland.edu/blog/classroom-resources/5-interactive-teaching-styles-2/>.
2. Podnajmer J. Interaktywne metody nauczania / J. Podnajmer // Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Legnicy [Electronic Resource]. – Retrived from : <http://odmidn.legnica.pl/art,217,interaktywne-metody-nauczania>.
3. Гудкова Н. М. Педагогічний аспект лінгвокультурної адаптації іноземних студентів у мовному середовищі сучасної України / Н. М. Гудкова // Діалог культур у Європейському освітньому просторі : Збірник матеріалів II міжвузівської конференції, м. Київ, 16 травня 2017 р. – К. : КНУТД, 2017. – С. 69–73.
4. Дворянчикова С. Є. Інтерактивні методи у практиці навчання РЯІ та УЯІ студентів з Китаю / С. Є. Дворянчикова // Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультилінгвального глобалізованого світу : Збірник тез доповідей II міжвузівської науково-практичної конференції, м. Київ, 11 квітня 2017 р. – К. : КНУТД, 2017. – С. 17–19.
5. Добрынина Д. В. Инновационные методы обучения студентов вузов как средство реализации интерактивной модели обучения / Д. В. Добрынина // Вестник Бурятского государственного университета. – Улан-Удэ, 2010. – №5. – С. 172–176.
6. Инновационные методы обучения в высшей школе: учебно-практическое пособие/ Гусаков В. П., Пустовалова Н. И., Хрущев В. А., Карташова Е. Б., Исакова Е. К. – Петропавловск, 2007. – 92с.

7. Ихсангалиева Г. К., Нуржанова Ж. С. Инновационные тренды в методике преподавания РКИ [Электронный ресурс] / Г. К. Ихсангалиева, Ж. С. Нуржанова // Евразийский экономический клуб ученых. – Режим доступа : <http://group-global.org/ru/node/37705>.
8. Лебединский С.И. Методика преподавания русского языка как иностранного : учебное пособие. / С. И. Лебединский, Л. Ф. Гербик. – Минск, 2011. – 309 с.
9. Сисоєва С. О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник. / С. О. Сисоєва. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.
10. Шукин А. Н. Современные интенсивные методы и технологии обучения иностранным языкам. / А. Н. Шукин. – М.: Филоматис, 2008. – 188 с.

Transliteration of References:

1. Interactive Teaching Styles Used in the Classroom (n. d.). The Room 241 Team. Concordia University–Portland. Retrived from <https://education.cu-portland.edu/blog/classroom-resources/5-interactive-teaching-styles-2/>
2. Podnajmer, J. (n. d.). Interaktywne metody nauczania [Interactive teaching methods]. Ośrodek Doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Legnicy – Center for methodological consulting and upgrade training of teachers in Legnica. Retrived from <http://odmidn.legnica.pl/art,217,interaktywne-metody-nauczania> [in Polish].
3. Gudkova, N. M. (2017). Pedahohichnyi aspekt linhvokulturnoi adaptatsii inozemnykh studentiv u movnomu seredovyshchi suchasnoi Ukrainy [Pedagogical aspect of linguistic and cultural adaptation of foreign students in the linguistic environment of modern Ukraine]. Dialoh kultur u Yevropeiskomu osvitnomu prostori – Dialogue of cultures in the European education space, 69–73. Kyiv: KNUTD [in Ukrainian].
4. Dvorianchykova, S. Ye. (2017). Interaktyvni metody u praktytsi navchannia rosiiskoi ta ukrainskoi yak inozemnykh studentiv z Kytaiu [Interactive methods in the practice of teaching Russian and Ukrainian as foreign languages to students from China]. Innovatsiini tendentsii pidhotovky fakhivtsiv v umovakh polikulturnoho ta multylinhvalnoho hlobalizovanoho svitu – Innovative trends in the specialists training in the multicultural and multilingual globalized world, 17–19. Kyiv: KNUTD [in Ukrainian].
5. Dobrynina, D. V. (2010). Innovatsionnye metody obucheniia studentov vuzov kak sredstvo realizatsii interaktivnoi modeli obucheniia [Innovative methods of teaching University students as a means of implementing an interactive learning model]. Vestnik Buriatskogo gosudarstvennogo universiteta – Bulletin of Buryat State University, 5, 172–176. Ulan-Ude [in Russian].
6. Gusakov, V. P., Pustovalova, N. I., Khrushchev, V. A., Kartashova, E. B., Isakova, E. K. (2007). Innovatsionnye metody obucheniia v vysshei shkole [Innovative methods of teaching in high school]. Petropavlovsk [in Russian].

7. Ikhsangalieva, G. K. & Nurzhanova, Zh. S. (n. d.). Innovatsionnye trendy v metodike prepodavaniia russkogo iazyka kak inostrannogo [Innovative trends in the methodology of teaching Russian as a foreign language]. Evraziiskii ekonomicheskii klub uchenykh – Eurasian economic club of scientists. Retrived from <http://group-global.org/ru/node/37705> [in Russian].
8. Lebedinskii, S. I. & Gerbik, L. F. (2011). Metodika prepodavaniia russkogo iazyka kak inostrannogo [Methods of teaching Russian as a foreign language]. Minsk [in Russian].
9. Sysoieva, S. O. (2011). Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh [Interactive adult learning technologies]. Kyiv [in Ukrainian].
10. Shchukin, A. N. (2008). Sovremennye intensivnye metody i tekhnologii obucheniia inostrannym iazykam [Modern intensive methods and technologies of teaching foreign languages]. Moscow: Filomatis [in Russian].

Authors

Dvorianchykova Svitlana
*Ph.D, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Foreign Languages,
Kyiv National University of Technologies and Design,
Kyiv, Ukraine
E-mail: dvoryanchikova.svetlana@gmail.com*

Gudkova Nataliia
*Ph.D, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of
Foreign Languages,
Kyiv National University of Technologies and Design,
Kyiv, Ukraine
E-mail: gudkova.nm@knutd.com.ua*

Abstracts

ДВОРЯНЧИКОВА СВІТЛАНА, ГУДКОВА НАТАЛІЯ. Застосування інтерактивних методів у навчанні англійської та російської мов як іноземних студентів-нефілологів. У статті розглянуто теоретичні основи і викладено практичний досвід застосування інтерактивних методів навчання на заняттях з англійської та російської мов як іноземних. Описується комплекс матеріалів,

спрямованих на закріплення та активізацію лексики, розвиток адекватної реакції на розмовне мовлення носіїв мови.

Ключові слова: інтерактивний метод навчання, комунікація, методика викладання англійської та російської мов як іноземних, суб'єкт навчання, навчально-методичний комплекс.

ДВОРЯНЧИКОВА СВЕТЛАНА, ГУДКОВА НАТАЛИЯ. Применение интерактивных методов при обучении английскому и русскому языкам как иностранным студентам-нефилологов. В статье рассматриваются теоретические основы и излагается практический опыт использования интерактивных методов обучения на занятиях по английскому и русскому языкам как иностранным. Описывается комплекс материалов, направленных на закрепление и активизацию лексики, развитие адекватной реакции на разговорную речь носителей языка.

Ключевые слова: интерактивный метод обучения, коммуникация, методика преподавания английского и русского языка как иностранных, субъект обучения, учебно-методический комплекс.

DVORYANCHIKOVA SVITLANA, GUDKOVA NATALIYA. The use of interactive methods in teaching English and Russian as foreign languages to non-philological training profile students.

The article deals with the theoretical principles of interactive methods of teaching English and Russian as foreign languages and their practical experience. The set of materials focused on lexical replenishment and development of an adequate response to the oral speech are described. The use of interactive methods in the practice of teaching English and Russian as foreign languages allows to expand the active vocabulary of non-philological students with new lexical resource and speech models for topics, assures the acquiring and improvement of the rules of speech behavior in various simulated events such as social, professional or academic events. The educational strategy leads to a comfortable and friendly atmosphere in the classrooms while teaching languages for foreign and domestic students, increases the overall level of satisfaction with the results of language learning, and has a positive impact on the quality of education and the position of higher educational establishments in international cooperation.

Keywords: interactive teaching method, communication, teaching methods of English and Russian as foreign languages, subject of learning activity, educational and methodical complex.

DWORIANCZYKOWA SWITLANA, HUDKOWA NATALIIA. **Zastosowanie metod interaktywnych w nauczaniu języka angielskiego i rosyjskiego jako języków obcych studentów-niefilologów.** *Artykuł omawia podstawy teoretyczne i opisuje praktyczne doświadczenia związane z wykorzystaniem interaktywnych metod nauczania na z zajęciach języka angielskiego i rosyjskiego jako języków obcych. Opisano zestaw materiałów mających na celu utrwalenie i aktywizację słownictwa, rozwój odpowiedniej reakcji na język mówiony native speakerów.*

Słowa kluczowe: *interaktywna metoda nauczania, komunikacja, metody nauczania języka angielskiego i rosyjskiego jako języków obcych, podmiot nauczania, kompleks edukacyjny i metodyczny.*